

به نام خدا

۱) گزینه صحیح را انتخاب نمایید.

- کدام گزینه در ارتباط با ژئوپلیتیک نادرست است؟

- الف. ژئوپلیتیک یعنی سیاست جغرافیایی
- ب. شاخه ای از جغرافیای سیاسی است
- ج. با سه عنصر قدرت، جغرافیا و سیاست سرو کار دارد
- د. جوهره ژئوپلیتیک را جغرافیا شکل می دهد

- پدر علم جغرافیای سیاسی چه کسی است؟ و اعتقاد داشت کدام عامل بر قدرت و سیاست یک کشور تاثیرگذار است؟

- الف. راتزل - موقعیت جغرافیایی
- ب. راتزل - قدرت هوایی
- ج. راتزل - نیروی دریایی
- د. مکیندر - قدرت دریایی

- از نظر مکیندر کدام منطقه جهان منبع بزرگ قدرت و نقطه تسلط جهانی است؟

- الف. غرب اروپا
- ب. جزیره جهانی
- ج. شرق اروپا
- د. آفریقا

- در ارتباط با شکل کشورها کدام گزینه نادرست است؟

- الف. نروژ و شیلی: طویل
- ب. اندونزی: چند تکه
- ج. تایلند: دنباله دار
- د. لسوتو و سوازیلند: محیطی

- کدام کشورها به ترتیب جزیره ای و محصور در یک کشور دیگرند؟

- الف. چند تکه - محاطی
- ب. جمع و جور - محاطی
- ج. طویل - محیطی
- د. دنباله دار - محیطی

- در کدام نوع آب و هوا، امکان تبدیل شدن کشورها به قدرت منطقه ای یا جهانی بیشتر است؟

- الف. گرم و مرطوب
- ب. سرد
- ج. معتدل
- د. قطبی

۲) جاهای خالی را با کلمات/ عبارات مناسب تکمیل نمایید.

الف) سیاست علم اداره یک کشور یا حکومت داری..... است و سیاستمداران برای رسیده به اهداف شان در پی کسب قدرت... اند.

ب) در قرن بیستم با توسعه..... حقوق و قوانین بین المللی..... نظریه فضای حیاتی راتزل به چالش کشیده شد.

پ) از نظر الفرد ماهان علت پیروزی انگلستان بر رقیبان..... قدرت دریایی..... بوده است.

ت) کتاب معروف ماهان نفوذ و تاثیر قدرت دریایی در تاریخ..... نام دارد.

ث) بخشی که از مصب..... اروندرود..... در غرب که تا تنگه هرمز..... امتداد می یابد، خلیج فارس نام دارد.

ج) بخشی که از تنگه هرمز به سمت مشرق تا دهانه خلیج گواتر امتداد می یابد،..... دریای مکران نامیده می شود.

چ) دریای عمان یا مکران بخشی از اقیانوس هند... است و تنها دریای... آزاد ایران محسوب می شود.

ح) قدرت ملی.....، قدرت یک ملت یا کشور برای رسیدن به اهداف و تحقق آرمانهایش است.

خ) موقعیت جغرافیایی (ریاضی و نسبی)..... عبارت است از چگونگی قرار گرفتن یک مکان در سطح کره زمین.

د) از بین دو کشور که شرایط یکسانی دارند، کشوری که سرزمین وسیع تری..... در اختیار دارد، قدرتمندتر است.

ذ) عواملی چون آب، خاک، آب و هوا و پوشش گیاهی..... بنیادهای زیستی..... کشور محسوب می شوند.

ر) اگر منابع انرژی و معدنی در جهت..... توسعه صنایع..... قرار بگیرند در قدرت آن کشور مؤثرند، مانند چین و برزیل.....

۳) به سوالات زیر به صورت کوتاه پاسخ دهید.

الف) کدام عوامل جغرافیایی می توانند موجب قدرت اقتصادی، سیاسی و نظامی یک کشور شوند؟

موقعیت جغرافیایی، آب و هوا، داشتن منابع زیرزمینی و جمعیت

ب) به چند نمونه از توسعه طلبی های کشورها اشاره کنید که تداعی کننده نظریه فضای حیاتی راتزل است؟

حمله نظامی امریکا به افغانستان و عراق، حمله عربستان به یمن، حمله عراق به ایران

پ) عوامل جغرافیایی مؤثر در قدرت ملی را نام ببرید.

موقعیت جغرافیایی؛ وسعت، شکل و ناهمواری ها؛ بنیادهای زیستی؛ منابع انرژی و معدنی؛ جمعیت

ت) یکی از دلایل جنگ تحمیلی عراق علیه ایران از نظر موقعیت جغرافیایی چه بوده است؟

محدودیت های کشور عراق در دسترسی به سواحل خلیج فارس و دهانه اروندرود.

ث) به چند نمونه از مناطق ژئوپلیتیکی در جهان امروز اشاره کنید.

خلیج فارس، اتحادیه اروپا، دریای خزر و قفقاز

۴) به سوالات زیر پاسخ کامل دهید.

الف) بازیگران سیاسی اصلی و عمده جهان را نام ببرید.

حکومت های مستقل؛ رهبران ایدئولوژیک و افراد برجسته سیاسی که روی مردم نفوذ دارند؛ گروهها و احزاب سیاسی؛ سازمانهای بین المللی، نهادهای اقتصادی و تجاری بین المللی.

ب) نظریه فضای حیاتی راتزل را توضیح دهید.

راتزل معتقد است کشورهای کوچک برای جمعیت خود فضای کافی نداشته باشند و درصدد توسعه سرزمین های خود برنیایند، نابودی آنها حتمی است. او چنین نتیجه می گیرد که در کشمکش بر سر قدرت، دولت های بزرگ پیروز می شوند و کشورهای کوچک را ضمیمه خاک خود می کنند.

پ) مکیندر کدام عامل جغرافیایی را قدرت یک کشور مؤثر می دانست؟ توضیح دهید.

قدرت خشکی. او معتقد بود که بخش عمده خشکی های جهان، سه قاره به هم چسبیده آسیا و اروپا و افریقا و جزیره جهانی نام دارد. مکیندر در این جزیره جهانی منطقه خشکی اوراسیا (از رود ولگا در غرب تا سیبری در شرق) را قلعه یا دژ جهان می دانست و می گفت این منطقه برای قدرتهای دریایی، غیرقابل دسترس است.

ت) شش شرط آلفرد ماهان برای تبدیل شدن یک کشور به یک قدرت دریایی را نام ببرید.

تعداد جمعیت، گسترش ساحل، فرهنگ دریانوردی، موقعیت جغرافیایی، وضع طبیعی سواحل، خطی مشی سیاسی و حکومت

ث) نیروی دریایی راهبردی به چه نیرویی گفته می شود؟

به نیرویی گفته می شود که در محدوده آبهای عمیق اقیانوسی عملیات انجام می دهد، خود را از تهدیدهای روی آب، زیر آب و هوا حفظ می کند و قادر به حفاظت از منافع ملی کشور در منطقه دریایی است.

ج) به چند نمونه از تلاش های ایران برای تبدیل شدن به یک قدرت بزرگ دریایی اشاره کنید.

ساختن زیردریایی ها و ناوشکن های چندمنظوره و حضور ناوگان ایران در آب های اقیانوس هند برای حفاظت از امنیت کشت یها و شناورهای تجاری و نفت کش ها

چ) تاثیرات موقعیت جغرافیایی بر قدرت کشورها چگونه است؟

تاثیر منفی: مانند حائل بودن لهستان بین روسیه و آلمان که سبب شده تا در دوره هایی از تاریخ، موجودیت خود را از دست بدهد.

تاثیر مثبت: موقعیت دریایی مناسب مانند انگلستان و ژاپن که توانسته اند به قدرت های بزرگ دریایی تبدیل شوند.

ح) کیفیت فضای سرزمین و نوع ناهمواری ها در قدرت ملی چه تاثیری دارد؟

سرزمین های هموار برای کشاورزی و توسعه شبکه راه ها و حمل و نقل بسیار مناسب اند. در حالیکه نواحی کوهستانی، بیابانهای وسیع، زمین های باتلاقی و کویری برای فعالیت های اقتصادی و ارتباطی به هزینه و سرمایه گذاری زیادی نیاز دارند و با مشکلات متعدد روبه رو می شوند. البته نواحی کوهستانی از نظر دفاعی نقش مثبتی دارند .

خ) بهترین شکل سرزمین برای قدرت ملی یک کشور کدام شکل است؟ چرا؟

شکل جمع و جور(فشرده) زیرا پایتخت در مرکز قرار گرفته است و در کمترین زمان می توان از مرکز یک سرزمین به تمام نقاط آن دسترسی پیدا کرد. به علاوه قابلیت دفاعی کشور در این شکل زیاد است.

د) چرا آب یکی از مشکلات اصلی و از عوامل رقابت و کشمکش کشورها در آینده جهان است ؟

زیرا به دلیل افزایش جمعیت و تغییر الگوهای زندگی، مصرف آن مرتبا افزایش می یابد.هم چنین،کشورهایی که دچار کمبود آب اند با پدیده فرسایش و آلودگی خاک مواجه می شوند،در نتیجه توانمندی هایشان ضعیف می شود و با کاهش جمعیت و وابستگی به واردات روبرو می شوند.

ذ) چرا داشتن جمعیت زیاد از عوامل قدرت ملی است ؟

زیرا هم منبع کار و تولید ثروت، هم نیروی نظامی و دفاعی و هم سرچشمه روحیه ملی محسوب می شود. البته کیفیت و ترکیب جمعیت مانند داشتن جمعیت فعال و جوان ، باسواد ، دارای مهارت،و همگون از نظر قومی ، زبانی و دینی نیز در افزایش قدرت ملی مؤثر است .

ر) منطقه (ناحیه) ژئوپلیتیکی چیست؟

بخشی از سطح زمین یا تعدادی کشور هم جوار است که به دلیل داشتن ارزشهای جغرافیایی، بازیگران سیاسی برای کنترل یا تصرف آنها با یکدیگر وارد تعامل(مانند: مذاکره، همکاری و هم بستگی یا رقابت و کشمکش و حتی جنگ) می شوند.